

Aanvalsplan Zon

Provincie Zuid-Holland, mei 2020

I Zon op Dak, achtergrond en mogelijkheden

1. Inleiding

In dit Aanvalsplan Zon op dak geven wij aan hoe wij onze inzet intensiveren om de daken in Zuid-Holland beter te benutten voor het opwekken van duurzame elektriciteit. Zuid-Holland is een dicht bevolkte provincie met veel verstedelijkte gebieden, dorpen en ook bedrijventerreinen waarvan de daken goed benut kunnen worden voor het hernieuwbaar opwekken van elektriciteit. Wij intensiveren onze aanpak voor zon op dak omdat wij het opwekken van duurzame elektriciteit middels dubbel ruimtegebruik (zon op dak) van belang vinden én onze open en groene ruimtes zo veel mogelijk open willen houden.

In de zomer van 2019 presenteerde het kabinet het klimaatakkoord, waarin de maatregelen staan beschreven om te voldoen aan de afspraken gemaakt in Parijs. Het klimaatakkoord stelt als doel dat er in 2030 49% minder CO₂-uitstoot moet zijn. Onderdeel hiervan is het opwekken van duurzame elektriciteit op zowel land als zee. Het Klimaatakkoord zet in op de opwek van 35 TWh duurzame elektriciteit door middel van grootschalige opwek van elektriciteit op land. Wij onderschrijven het Klimaatakkoord en in het Uitvoeringsprogramma Schone Energie voor Iedereen geven wij hier uitwerking aan. Vanuit het klimaatakkoord ligt er voor de 30 regio's in het land de opdracht om lokaal te komen tot de Regionale Energiestrategie (RES), waarin is opgenomen hoe de regio grootschalige opwek van elektriciteit wil gaan realiseren. Als provincie zijn wij partner in de zeven RES'en die in Zuid-Holland worden opgesteld. Om binnen Zuid-Holland een goede bijdrage te leveren aan het opwekken van duurzame elektriciteit én onze open ruimtes te ontzien is het opwekken van duurzame elektriciteit op daken een vanzelfsprekende keuze. Hoe wij deze mogelijkheid stevig willen stimuleren beschrijven wij in dit Aanvalsplan Zon, waarin het benutten van grote daken¹ voor zon PV een kernelement is.

Met het coalitieakkoord onderschrijven wij het Klimaatakkoord en zet de Provincie Zuid-Holland in op het versterken van de realisatie van Zon op Dak. Het is voor ons een belangrijke pijler voor het behalen van de doelen vanuit het klimaatakkoord.

'We leveren een bijdrage aan de doelstelling van het nationale Klimaatakkoord en stimuleren allereerst de opwek van elektriciteit via zonnepanelen op daken, bedrijventerreinen en bedrijfspanden. We stimuleren plaatsing van zonnepanelen door bedrijven en corporaties conform onze zonneladder, waarbij wij geen voorstander zijn van enkelvoudig ruimtegebruik.'

Dit aanvalsplan zon, geeft allereerst een inkijk in beleid en regelgeving omtrent zonne-energie. Vervolgens gaat het plan in op de redenen waarom alle daken nog niet vol liggen met panelen. Tenslotte geven we aan welke maatregelen we in dit aanvalsplan gaan inzetten om het benutten van de daken te stimuleren.

¹ Grootschalig betekent 'meer dan 15 KiloWattpiek aan opgesteld vermogen'. 15 KWp is om en nabij 50 panelen, afhankelijk van het vermogen van de gekozen zonnepanelen).

2. Huidige situatie/provinciaal en rijksbeleid

Het provinciale Omgevingsbeleid stelt het meervoudig ruimtegebruik, zoals het benutten van daken en overige geschikte functies voorop. In een provincie waarin onbebouwde ruimte een schaars en waardevol goed is, is een terughoudende benadering van zonnenvelden in die open ruimte op zijn plaats, in combinatie met een stimulerende benadering voor zonnepanelen en warmtecollectoren in de bebouwde ruimte. De provincie zet hierbij haar ruimtelijk instrumentarium in.

De Nationale omgevingsvisie (NOVI) bevat naar aanleiding van de motie Dik-Faber een zonneladder. In de NOVI staat dat de duurzame opwek van elektriciteit op land doormiddel van zon met name op daken moet plaats vinden volgens de onderstaande 'ladder':

1. *Zonnepanelen op daken en gevels van gebouwen: omdat hier al sprake is van bebouwing zal het introduceren van zonnepanelen op deze plekken volgens de overheid doorgaans minder invloed hebben op de kenmerken of identiteit van een gebied.*
2. *Onbenutte terreinen in bebouwd gebied de voorkeur: vanuit de principes hiervoor hebben de onbenutte terreinen in bebouwd gebied de tweede voorkeur.*
3. *Landelijk gebied: om aan de gestelde energiedoelen te voldoen, kan blijken dat ook locaties in het landelijk gebied nodig zijn. Ook in dat geval gaat de voorkeur uit naar het zoeken van slimme functiecombinaties. Hoewel natuur- en landbouwgebieden daarbij niet volledig worden uitgesloten, ligt de voorkeur bij gronden met een andere primaire functie dan landbouw of natuur, zoals waterzuiveringsinstallaties, vuilnisbelten, binnenwateren of areaal in beheer van het Rijk (zoals Rijkswaterstaat, ProRail, Staatsbosbeheer), waaronder waar mogelijk bermen van spoor- en autowegen.*

'Deze voorkeursvolgorde houdt geen volgtijdelijkheid in', laat de ontwerp-NOVI geen onduidelijkheid bestaan, en 'Na het verkennen van mogelijkheden voor het toepassen van zon-pv kan gestart worden met het gelijktijdig benutten van gekozen mogelijkheden'.

3. Potentie en regelgeving

De Provincie Zuid-Holland kent ten opzichte van andere provincies relatief veel geconcentreerde gebouwde omgeving en heeft nog relatief weinig open landschap. Daarnaast is de potentie van de daken voor de opwek van zonne-energie groot. Kleine en grote daken bij elkaar kunnen circa 20 PJ / 5,5 TWh (Bron: Zonnewijzer) aan elektriciteit opleveren. Hiervan wordt momenteel circa 1,5 PJ / 0,4 TWh benut (Bron: Statline cijfers 2018, CBS²).

Er is een groeiende trend zichtbaar in de aanleg van zonnepanelen op daken, dit is zowel landelijk als in de Provincie Zuid-Holland. Achtergrond hiervan is dat zonnepanelen goedkoper worden en meer opleveren. Ook zijn er innovaties als lichtgewicht, drijvende en bifaciale (dubbelzijdige) zonnepanelen en zonnefolies, hierdoor wordt het potentieel aan elektriciteit dat opgewekt kan worden met zon verder vergroot.

4. Landelijke regelingen

Bij de opwek van zonne-energie tot 10.000 kWh per jaar geldt een aansluiting als kleinverbruiker. Voor dit type gebruiker bestaat er de mogelijkheid om te salderen (salderingsregeling): de elektriciteit die de zonnepanelen opwekken, mag worden weggestreept tegen het jaarrond verbruik.

² <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/84518NED/table?ts=1569326815104>

De salderingsregeling wordt vanaf 1 januari 2023 geleidelijk afgebouwd tot € 0 subsidie in 2031. Er zal een prijs worden bepaald voor het terugleveren van elektriciteit voor dat deel dat niet kan worden gesaldeerd. Voor de grootverbruiker (een aansluiting groter dan 3x80A op het net) heeft de overheid de SDE^(+/++) regeling waarin per opgewekte kWh een subsidie wordt verleend³.

5. Rol provincie: stimuleren

Geen van de overheidslagen heeft expliciet een taak of doel om de daken van Nederland (Zuid-Holland) te voorzien van zonnepanelen, maar wel hebben alle overheidslagen zich gecommitteerd aan het klimaatakkoord. Alle overheidslagen geven aan extra inzet te willen realiseren voor zon op dak. Uiteindelijk zijn de eigenaren van de daken in combinatie met de investeerders (soms is dat een en dezelfde partij) initiatiefnemers voor de aanleg van zonnepanelen op de daken. Voor grondgebonden zonnevelden zijn de gemeenten vergunningverlener.

Het plaatsen van zonnepanelen op daken mag in elke gemeente zonder vergunning, uitzondering hiervoor zijn vaak beschermde stadsgezichten en/of monumenten. Formeel heeft de provincie dus geen rol bij het benutten van daken voor de opwek van zonne-energie. Als provincie vervullen we hier een stimulerende rol, wij ondersteunen gemeenten, dakeigenaren en initiatiefnemers om de daken goed te benutten.

6. Opgaven Provincie Zuid-Holland

Het aanvalsplan zon op dak maakt onderdeel uit van de opgave Schone energie voor iedereen, maar zon op dak heeft ook raakvlakken met andere provinciale opgave, in het bijzonder:

- Bereikbaar Zuid-Holland (elektrisch rijden)
- Concurrerend Zuid-Holland (bv duurzame bedrijfspanden en – terreinen)
- Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland (bv. Energiecoöperaties, Energie-neutrale nieuwbouw, etc.)
- Gezond en veilig Zuid-Holland (verbeteren luchtkwaliteit).

Bereikbaar Zuid-Holland

In de toekomst wordt elektrisch rijden prominenter onderdeel van de mobiliteit. De vraag van elektriciteit wordt daarvoor groter. Zoveel mogelijk opwekken van elektriciteit daar waar deze gebruikt wordt is een wens bij deze opgave. Vanuit dit oogpunt wordt in de gebieden afgestemd worden over laadpunten en opwekmogelijkheden van zonne-energie.

Concurrerend Zuid-Holland

In de opgave concurrerend Zuid-Holland is ook verduurzaming van bedrijventerreinen een thema. Op bedrijventerreinen zijn vaak grote dakoppervlakken. Naast dat verduurzaming goed is voor de concurrentiepositie helpt het bij de doelstellingen voor verduurzaming. Er vindt daarom regelmatig afstemming plaats over het verbinden van beide opgaven. Het Aanvalsplan Zon op dak zal aansluiten bij de doelstellingen vanuit de opgave voor de bedrijventerreinen.

³ Zie <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/stimulering-duurzame-energieproductie-sde> voor meer info over de SDE-regeling

Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland

De (woning)bouw volgt het Bouwbesluit, waarin is opgenomen dat nieuwe woningen bijna energieneutraal moeten worden opgeleverd. Dit betekent vaak dat er zonnepanelen op de woningen worden aangelegd. Dit vergroot het aantal panelen in Zuid-Holland. Met het programma Sterke Steden en Dorpen wordt verbinding gezocht om de doelen van beide opgaves te optimaliseren. Onze inzet is om elk nieuw dak in ieder geval zonnepaneel-gereed te realiseren en waar mogelijk de potentie reeds bij oplevering voor 100% te benutten.

Gezond en veilig Zuid-Holland

De aanleg van zonnepanelen draagt bij aan het verminderen van de CO₂-uitstoot en draagt daarmee ook bij aan de vermindering van verbrandingsgassen die schadelijk zijn voor de gezondheid. Het gevolg zal zijn dat deze inzet ook zal leiden tot een betere luchtkwaliteit. Ook kunnen daken bijdragen aan klimaatadaptatie.

Transitieopgaven:

Transitieopgaven die raakvlakkeninvloeden hebben met/op het aanvalsplan zijn:

- Circulair Zuid-Holland
- Warmtetransitie (Zonthermie)
- Klimaatadaptief Zuid-Holland

Circulair

Naast het klimaatakkoord, staat de provincie Zuid-Holland ook achter de doelstelling om te komen tot een circulaire economie. Dat moet conform het nationaal akkoord in de periode tot 2050 gebeuren, met als tussenstap 50 procent minder gebruik van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metaal) in 2030. De provincie Zuid-Holland is daarom samen met ruim 180 andere partijen ondertekenaar van het grondstoffenakkoord. Met de strategiebrieven Circulair Zuid-Holland 'samen versnellen' beschrijven we hoe we samen met maatschappelijke partners het sluiten van de kringloop voor grondstoffen voor ons zien. De energietransitie en de transitie naar een circulaire economie hangen met elkaar samen. De energietransitie is randvoorwaardelijk. Immers, de energie voor alle processen om grondstoffen en materialen te hergebruiken zal duurzaam moeten worden geproduceerd. Vanuit onze strategie Circulair Zuid-Holland 'samen versnellen' liggen de aanknopingspunten om de kansen in strategie en uitvoering met verschillende stakeholders te ontdekken. Zo wordt bekeken hoe we kunnen stimuleren dat zonnepanelen volledig circulair kunnen worden gemaakt. Met het Aanvalsplan Zon op dak neemt de provincie Zuid-Holland een eerste stap binnen de doelstellingen van de opwek van elektriciteit via zonnepanelen op daken, bedrijventerreinen en bedrijfspanden om te werken aan circulariteit.

Warmtetransitie

Het benutten van zonthermie staat in Nederland nog in de kinderschoenen. In het buitenland is zonthermie verder ontwikkeld. Deze inzichten zullen we benutten in onze provincie. Vanuit de transitievisies warmte wordt zonthermie als onderdeel van de verduurzaming van de warmtevraag meegenomen. Gedurende de looptijd van het Aanvalsplan Zon op dak wordt afstemming tussen zon-PV (opwekken van elektriciteit) en zonthermie (opwekken van warmte) verbonden en wordt bekeken hoe deze producten elkaar kunnen aanvullen of versterken.

Klimaatadaptatie

Groene daken zijn een instrument in het vergroten van de klimaatadaptatie. Zeker in stedelijke gebieden met weinig groen zorgt een groen dak voor meer verkoeling, vergroting van de biodiversiteit en houdt het meer water vast in de strijd tegen heftigere regenbuien. Binnen de provincie vindt afstemming plaats om de inzet waar mogelijk slim te combineren.

II Aanpak en onderbouwing Zon op dak

Zonnepanelen zijn over meerdere jaren rendabel en daarom een goede investering in de toekomst. Wat zijn de redenen dat de daken van Zuid-Holland nog niet vol liggen met zonnepanelen? Op basis van deze redenen kan worden nagegaan waar de provincie aan de vergroting van het oppervlak aan zonnepanelen kan bijdragen. In gesprekken met de markt, de ontwikkelaars en financiers komen de volgende redenen herhaaldelijk naar voren:

- A Geen geld / ruimte voor investering
- B Geen eigenaar van het dak
- C Geen match tussen dak en verbruik
- D Geen geschikt dak voor zonnepanelen
- E Geen tijd / kennis / prioriteit
- F Onzekere toekomst

A Investing

Situatie: Gebouweigenaren hebben geen middelen of investeringsruimte; of er is een terugverdientijd van 5 jaar nodig om de investering te kunnen doen. Voor een investering is zekerheid nodig. De provincie ziet dat er initiatieven zijn die inspringen op het gebrek aan investeringsruimte en zet daarom in op het bekend maken van de financieringsmogelijkheden bij gebouweigenaren.

Maatregel 1: Energieloketten

In Zuid-Holland zijn in energieloketten actief. Dit zijn kenniscentra voor bedrijven en particulieren voor informatie over energieopwekking en -besparing. De energieloketten worden mede door bijdragen van de provincie en gemeenten gefinancierd. De provincie is met de gemeenten ook opdrachtgever voor de loketten. In die rol zal de provincie de kennis over de mogelijkheden rond investeringen en financieringsmogelijkheden via de energieloketten breder bekend laten maken.

Maatregel 2: Communicatie

De provincie zet in op het communiceren van de mogelijkheden voor financiering rondom zonnepanelen. We stellen een website op met kennis en mogelijkheden voor financiering, hieromheen zal een communicatietraject worden opgestart. Ook de eigen website en andere kanalen van de Provincie worden hiervoor ingezet. Ten slotte waarborgt de provincie in gesprek met partners en lokale overheden het belang van de inzet op zonne-energie.

Maatregel 3: Regionale Energie Strategie

De Provincie is partner in de Regionale energiestrategie, in de gesprekken met de lokale overheden zal de inbreng van de provincie bestaan uit het huidige beleid rondom wind en zonne-energie. We benoemen keer op keer op het belang van Zon op dak en het belang van dubbel ruimte gebruik in onze provincie. Alle regio's zullen met het bod dat zij doen in de Regionale Energiestrategie rekening houden met het maximaal uitnutten van de potenties van zon op daken.

B Eigenaar dak / pand

Situatie: De gebruiker van het pand is niet de eigenaar van het pand (zowel bij woningen als bedrijfspanden). Hier liggen de kosten en de baten niet bij één en dezelfde organisatie / persoon. Mocht een gebruiker van het pand wel willen verduurzamen middels zonnepanelen dan moet er een gesprek plaats vinden tussen huurder en verhuurder om te komen tot een oplossing. Hierbij kan het tevens nodig zijn om een nieuw contract op te stellen.

Voor kantoorpanden geldt dat landelijk is afgesproken dat alle kantoorgebouwen in 2023 energielabel C zijn en in 2030 energielabel A. Onder andere door het installeren van zonnepanelen maar ook besparingsmaatregelen zoals isolatie zullen hierdoor meer aandacht krijgen tot aan 2030.

De woningbouwcoöperaties zijn groot dakeigenaar. De coöperaties kunnen wij ook zien als de startmotor van de energietransitie in de gebouwde omgeving, voor zowel energiebesparing, -opwek en de duurzame warmtevoorzieningen. Zij ondervinden op dit moment belemmeringen vanuit de woningwet om zon op hun eigen daken te leggen. Volgens deze wet mogen zij geen energieleverancier zijn. Inmiddels lopen met toestemming van het bevoegde ministerie (BZK) en de belastingdienst een aantal pilots die hier een oplossing voor zoeken.

Maatregel 4: Ondersteunen gemeenten

De inzet van de provincie is gericht op het ondersteunen en stimuleren van gemeenten om de aanleg van zon op dak regionaal te versnellen. Dit bestaat uit het organiseren van kennisdelers middels kennisbijeenkomsten. Ook zullen de procesadviseurs die ingezet zijn om gemeenten te ondersteunen op het gebied van warmte op dit punt worden toegerust en ingezet.

Maatregel 5: Pilot

We starten een pilot om gesprekken tussen huurder en verhuurder op gang te brengen, te faciliteren en af te ronden. Met deze gesprekken stimuleert de provincie de aanleg van zonnepanelen op kantoorpanden op een eerlijke manier. Voor de gesprekken verlenen we opdracht aan een gespecialiseerd bureau. Met de uitkomsten van de pilot bepalen of we als provincie dit verder en grootschaliger gaan faciliteren.

Maatregel 6: Financieringsvraagstukken

We kijken naar nieuwe financierings-vraagstukken vanuit de markt en zullen deze met onze adviseurs en huidige middelen stimuleren. Een voorbeeld hiervan is het initiatief Delen Duurzaam Energie. We bekijken en beoordelen de vraagstukken die dezelfde doelstellingen hebben als de provincie namelijk zon op dak realiseren, en gaan op zoek naar financieringsmogelijkheden extern en intern.

C Match dak / verbruik

Situatie: Elk bedrijf heeft een eigen elektriciteitsverbruik en dat staat niet altijd in verhouding tot het beschikbare dakoppervlak. Bedrijven met een laag energieverbruik en grote daken en vice versa. Bedrijven met een laag verbruik hebben geschikt dakoppervlak over en andersom hebben grootverbruikers met een klein dak een dakoppervlaktekort om te voorzien in de eigen elektriciteitsbehoefte middels zonnepanelen.

Maatregel 7: Energiecoöperaties

Als provincie gaan we de bestaande contacten met lokale Energiecoöperaties inzetten om ongebruikte daken te gebruiken voor zonne-energie. Met de lokale energiecoöperaties is goed contact. De provincie ondersteunt het lerend netwerk en de RES, via deze twee kanalen kan steun worden geboden.

Maatregel 8: Dak beschikbaar stellen

Daarnaast stimuleren we het beschikbaar maken van een dak aan de energiecoöperaties door een bonus beschikbaar te stellen voor dakeigenaren. Via de subsidieregeling zonnig Zuid-Holland krijgt een dak eenmalig minimaal 2500 euro oplopend tot maximaal 5000 euro per netaansluiting afhankelijk van het aantal zonnepanelen. Hiermee stimuleert de provincie het gebruik van alle daken in de provincie en tegelijk ondersteunen we de energiecoöperaties.

Maatregel 9: SDE-aanvragen faciliteren

Naar voorbeeld van de Provincie Gelderland gaan we marktpartijen opdracht geven om de SDE-aanvragen voor dakeigenaren te faciliteren. Gelderland heeft 3 partijen gecontracteerd die 100 SDE-aanvragen in de eerstvolgende SDE-ronde per partij moeten verzorgen. Dat zijn 300 aanvragen binnen de provincie Gelderland in totaal. De dakeigenaren worden hierin maximaal ontzorgd en het kost de eigenaren geen geld. We gaan de opdracht hiervoor nader uitwerken en gunnen.

Maatregel 10: Subsidie verduurzaming bedrijventerreinen

De provincie heeft reeds een subsidieregeling voor de verduurzaming van bedrijventerreinen. Tot op heden is de regeling succesvol geweest. De regeling is niet enkel voor zonnepanelen maar kan ook worden ingezet voor besparing en/of andere verduurzamingsmaatregelen. De provincie continueert de subsidieregeling. Deze regeling loopt via programma X (in te vullen) een sterke economie?.

Maatregel 11: Smart-grids op bedrijventerreinen

Op bedrijventerreinen zijn zowel veel verschillende groottes van daken als veel verschillende elektriciteitsbehoeften. We laten onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om als bedrijventerrein de elektriciteitsbehoefte als terrein te optimaliseren. Denk hierbij aan:

- Als bedrijventerrein eigen elektriciteitsnetwerk aanleggen en beheren. Denk aan smart grid systems.
- Oprichten van energiecoöperaties om de opgewekte elektriciteit en de benodigde elektriciteit onderling te kunnen verrekenen.
- Inzichtelijk maken en sturen op efficiëntie van het onderling gebruik van reststromen voor warmte en elektriciteit.

D Dak niet geschikt

Situatie: Daken hebben niet de draagkracht voor het extra gewicht van zonnepanelen, bevatten asbest, of het dak kent een ander doel (bijvoorbeeld licht doorlatend, of als groen dak). Voor de daken die niet de draagkracht hebben voor conventionele zonnepanelen zijn er mogelijkheden zoals zonnepanelenfolie of andere lichtgewichtoplossingen; dak versterken zodat er wel conventionele zonnepanelen op geplaatst kunnen worden; constructie om het dak bouwen, waardoor er geen extra gewicht op het dak komt.

Maatregel 12: Subsidie verlenen

De provincie ondersteunt deze dakeigenaren door de extra kosten die hierbij komen kijken te subsidiëren, hierdoor is de terugverdientijd korter. In het verleden had de Provincie de succesvolle subsidie 'Asbest eraf, zon erop', ter stimulering van de verwijdering van asbest en vervolgens het benutten van de daken voor zon. Deze subsidie dient als voorbeeld voor een nieuw op te stellen regeling die breder voor niet optimale daken kan worden ingezet (inclusief asbest). De subsidieregeling 'Zonnig Zuid-Holland' is gereed en wordt in 2020 open gesteld.

E Geen tijd / kennis / prioriteit

Situatie: Doordat er bij vele dakeigenaren geen directe aanleiding is voor het aanschaffen van zonnepanelen door of te weinig kennis, tijd of prioriteit worden in de provincie nog veel daken niet benut.

Maatregel 1 en 9 zijn beide ook van toepassing op bovenstaande situatie.

Maatregel 13: Lobby

Bij de uitgifte van gronden voor woningen en bedrijventerreinen is het aan de overheid (gemeente / provincie / etc.) voorwaarden op te nemen om zonnepanelen te verplichten. Dit moet landelijk geregeld worden via bouwbesluiten, of in de verkoopvoorwaarden van de grond. Dit traject wordt nader onderzocht en wordt als lobby worden meegenomen richting de nationale overheid.

F. Onzekere toekomst

Situatie: Als gebruiker van een pand niet zeker weet of hij/zij nog gebruik maakt van het pand of dat de toekomst van het bedrijf onzeker is, neemt vaak geen beslissing om te investeren in zonnepanelen.

Maatregel 14: Onderzoek naar tijdelijk eigendom

Als provincie onderzoeken we de mogelijkheid of zonnepanelen kunnen worden gehuurd en daarmee de keuze voor zonnepanelen direct rendabel kunnen maken, terwijl de huurder / tijdelijk gebruiker niet vast zit aan lange termijn investeringen. Hierbij is van belang om inzicht te hebben in wat de markt op dit moment aanbiedt en om welke minimale termijn van activiteiten het gaat. Dit vergt nader onderzoek, hiervoor gaan we op zoek naar de juiste gesprekspartners vanuit de markt.

Planning en kosten

Maatregel	Actie	Effect	Totale kosten	Jaarverdeling en planning				Financiering vanuit
				'20	'21	'22	'23	
1	Energieloketten	Verbeterde kennis bij inwoners	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
2	Communicatietraject inzetten over financieringsmogelijkheden	Vergroten kennis van ondernemers en particulieren	€ 50.000	€ 12.500	€ 12.500	€ 12.500	€ 12.500	Doel 3.1
3	RES	Input geborgd in de 7 RES-en	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
4	Ondersteunen Gemeente	Vergroten kennis gemeenten	€ 25.000	€ 0	€ 12.500	€ 0	€ 12.500	Doel 3.1
5	Pilot Bemiddelaar tussen huurder en verhuurder inzetten	zonnepanelen op verhuurde panden	€ 50.000	€ 25.000	€ 25.000			Doel 3.1
6	Financieringsvraagstukken	Faciliteren van financieringsvraagstukken vanuit bestaande financiële organisaties	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
7	Ondersteunen energiecoöperaties	Faciliteren en ontlasten van de energiecoöperaties	€ 50.000	€ 12.500	€ 12.500	€ 12.500	€ 12.500	Doel 3.1
8	Dak beschikbaar stellen	Aanleg van zonnepanelen door energiecoöperaties	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
9	Aanvragen incl. SDE door marktpartijen laten regelen	Het verzorgen van SDE-aanvragen binnen de Provincie, daarmee het faciliteren en ontzorgen van zon op dak.	€ 450.000	€ 225.000	€ 225.000	€ 0	€ 0	Doel 3.1
10	Subsidie verduurzaming bedrijventerreinen	Algemene verduurzaming Bedrijventerrein	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
11	Smart-grids op bedrijventerreinen	Algemene verduurzaming Bedrijventerrein	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
12	Subsidiëren van extra kosten i.v.m. ongeschikt dak	Aanleg van zonnepanelen op ongeschikte daken	€ 4.000.000	€ 700.000	€ 1.300.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	Doel 3.1
13	Lobby	Verbeterde omstandigheden voor de ontwikkeling van zon op dak	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
14	Onderzoek naar tijdelijk eigendom	Inzicht in de mogelijkheden van tijdelijk bezit en benutting van zonnepanelen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	